

Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no

Deres ref
06/533 SL KSTE/rla

Vår ref
OU 106-09

Dato
12.6.2009

Høring - NOU 2009: 4 Tiltak mot skatteunndragelser

Vi viser til høringsbrev av 11.3.2009, og e-post av 11.juni fra Kaja Stephensen i Skattelovavdelingen der vi ble innvilget en dags utsettelse på høringsfristen.

Norsk Presseforbund (NP) er fellesorganet for norske medier (trykt presse, radio, tv og internettpublikasjoner) i etiske og redaksjonelt faglige spørsmål. Norsk Redaktørforening (NR) er en landsomfattende forening for redaktører i alle former for nyhets- og aktualitetsmedier i Norge (dagspresse, ukepresse, magasiner, fjernsyn, radio og internett).

Våre foreninger er ikke oppført som høringsinstans, men vi ønsker likevel å fremme noen merknader til forslaget. **Våre merknader knytter seg til kapittel 10.8: Offentlighet ved ilagt tilleggsskatt, tilleggsavgift og tilleggstoll.**

Vi støtter flertallet i Skatteunndragelsesutvalgets forslag om å ta inn et nytt avsnitt i taushetspliktbestemmelsene i ligningsloven § 3-13 der det framgår at vedtak om tilleggsskatt, tilleggsavgift eller tilleggstoll – på linje med andre forvaltningsvedtak – ikke kan unntas offentlighet med henvisning til taushetsplikten.

Etter vårt syn er større grad av offentlighet på dette området en naturlig og nødvendig oppfølging av den utviklingen vi har i samfunnet mot økt åpenhet både i forvaltningen og i rettsvesenet.

I denne forbindelse vil vi også minne om at taushetsplikten er et inngrep i det grunnlovsfestede offentlighetsprinsippet, og at det derfor kreves tungtveiende grunner for å innføre dette. Det er altså begrensningen, og ikke åpenheten som må begrunnes særskilt. Dette alene tilsier at taushetsplikten må begrenses til det strengt nødvendige.

Utover dette viser vi i all hovedsak til flertallets begrunnelse som er gjengitt i høringsnotatet punkt 10.8.4.

Spesielt vil vi trekke fram utvalgets påpekninger om at taushetspliktbestemmelsene på skatte-, toll- og avgiftsområdet er mer omfattende enn de ordinære taushetspliktbestemmelsene i forvaltningsloven, og at endring i retning mer åpenhet er nødvendig for å bringe dette området mer på linje med det som gjelder både på andre forvaltningsområder og omkring illeggelse av administrative sanksjoner.

Foruten de kilder som Skatteunndragelsesutvalget har vist til i punkt 10.8.2.2 (Justisdepartementets rettleiar til offentliggjøring, brevet fra Justisdepartementet 30.11.2005 og Sanksjonslovutvalgets konklusjoner), følger dette av flere uttalelser fra Sivilombudsmannen og praksis fra ulike fylkesmenn, se for eksempel sak fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus, sak 2008/5264. Også rundskrivet fra KS om varsling i kommuner og fylkeskommuner (Varsling – hvordan utvikle gode rutiner for varsling i kommuner og fylkeskommuner: Kommuneforlaget, juni 2007), bekrefter at vi har fått en slik utvikling (s.17).

Videre støtter vi synspunktet fra flertallet om at økt åpenhet rundt overtredelse av skatte- eller avgiftsordningen vil være allmennpreventivt, i den forstand at det bidrar til at flere blir kjent med både lovverk rundt dette og risiko ved å overtrede dette.

Offentlighet vil også bidra til at aktører må ta tapte omdømme med i betraktningen i vurderingen av om de skal begå en lovstridig handling. Ettersom mange aktører som rammes av dette er svært pengesterke, kan det være grunnlag for å hevde at faren for tapte omdømme vil være et minst like effektivt virkemiddel som økonomiske sanksjoner.

I likhet med flertallet vil vi også fremheve den betydning det vil ha for samfunnet at pressen gis tilgang til denne type opplysninger. Dette gir bedre muligheter til å følge skatte- og avgiftsmyndighetenes arbeid med skattesaker – både i hvilken utstrekning mislighold forfølges, og hvordan de administrative sanksjoner anvendes. Denne muligheten har pressen i dag i saker som forfølges gjennom politianmeldelse og straffesak. Vi mener de samme hensyn som begrunner dette, gjør seg gjeldende i skattesaker.

Vi kan ikke se at faren for økte administrative utgifter som følge av mer åpenhet og den prosessrisiko dette kan medføre, er et relevant hensyn slik det anføres i punkt 10.8.4. Det vises her til det vi har påpekt innledningsvis om at inngrep i innsynsretten krever at det foreligger tungtveiende grunner. Videre er vi enige med utvalget at hensynet til tillitsforholdet mellom skatteyter og skattemyndigheter, er tilstrekkelig ivarettatt ved at offentlighet ved tilleggsskatt begrenses til der det er ilagt tilleggsskatt med forhøyet sats.

Vi kan heller ikke se at de hensyn mindretallet har anført, om faren for offentliggjøring av vedtak som viser seg å være feil, og eksisterende tillitsforhold, er tungtveiende nok til at det begrunner en slik begrensning i innsynsretten som dagens taushetspliktsregler innebærer. Dersom et vedtak som er feil blir offentliggjort, vil det være mulig å rette opp dette gjennom ny omtale. Dette vil pressen som regel være forpliktet til i henhold til Vær Varsom-plakaten. Faren for feil er dessuten også til stede i straffesaker, uten at dette i seg selv har medført begrensninger i offentlighetsprinsippet. Når det gjelder påstanden om tillitsforhold, viser vi til flertallets betraktninger i punkt 10.8.4, om at dette allerede er brutt ved lovovertrедelsen.

Avslutningsvis vil vi også minne om at offentleglova har begrensinger som i ivaretar de situasjoner der det foreligger et legitimt behov for å unnta opplysninger fra offentlighet. Dette må også tas med når en skal ta stilling til om taushetsplikten skal reduseres i tråd med forslaget fra flertallet.

På bakgrunn at dette støtter vi forslaget til nytt avsnitt i ligningsloven § 3-13, slik det er foreslått fra flertallet i lovutkastet § 3-13 ny nr. 8:

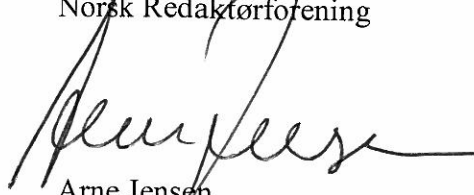
"Taushetsplikten etter nr. 1 omfatter ikke vedtak om tilleggsskatt med mer enn 30 prosent. Opplysninger som nevnt i forvaltningsloven § 13 første og andre ledd er likevel omfattet av taushetsplikten som nevnt i nr. 1, med unntak av opplysning om at det er ilagt tilleggsskatt og tilleggsskattens størrelse."

Med vennlig hilsen
Norsk Presseforbund

Kristine Holm
Juridisk rådgiver

Med vennlig hilsen
Norsk Redaktørforening

Arne Jensen
Assisterende generalsekretær